

Oslo, 20.1.2022

Referat fra møte i Rådet 20. januar 2022 (2022/1)

Sted: Møte i MS Teams
Møtetid: Torsdag 20.1.2022 kl. 10.00-13.00

Til stede:

Fra rådet:

Birger Vikøren
Marta Ebbing
Jørgen Elmeskov
Grete Brochmann
Astrid Undheim
Helge Veum
Forfall: Claire Armstrong

Fra administrasjonen:

Geir Axelsen, administrerende direktør
Bjørnar Gundersen, administrasjonsdirektør
Herborg Bryn, kommunikasjonsdirektør
Richard Ragnarsøn, internasjonalt sekretariat
Marit Hoel, referent (fagsiden)
Wenche L D Friestad, referent

Øvrige deltakere:

Vidar Lund (sak 2022/1/2 og 2022/1/4)
Trine Westvold (sak 2022/1/3 og 2022/1/4)
Roger Jensen og Ann-Kristin Brændvang (sak 2022/1/3)
Live Rognerud (sak 2022/1/4)

Saker

Til vurdering:

Sak 2022/1/1	Godkjenning av innkalling
Sak 2022/1/2	Utkast til rapport fra Peer review teamet
Sak 2022/1/3	Bruk av opplysningsplikt – år 2021
Sak 2022/1/4	Internasjonalt statistiksamarbeid – noen utfordringer
Sak 2022/1/5	Rådets årsrapport – disposisjon og budskap

Til orientering:

Sak 2022/1/6	Kvalitetsarbeid i 2022
Sak 2022/1/7	Tildelingsbrev for 2022

Aktuelle saker – Orientering fra administrerende direktør:

- SSBs håndtering av pandemien
- Status virksomhetsoverdragelsen – NIFU
- Brev fra SSB til Finansdepartementet om utviklingen på Kongsvinger-kontoret

Eventuelt

Rådets behandling

Rådets leder ønsket velkommen til rådsmøtet.

Sak 2022/1/1

Dokument

Godkjennelse av innkalling

Innkalling_møte i Rådet_20-01-2022

Det var ingen merknader til utsendt innkalling med saksliste. Sakslisten ble godkjent. Rådet takket for gode, korte og konsise saksframlegg.

Saker til vurdering:

Sak 2022/1/2

Dokument

Dokument

Utkast til rapport fra Peer reviewteamet

Sak2022-1-2_Notat_Utkast til rapport fra peer review-teamet_v1.01

Sak2022-1-2_Vedlegg_

Richard Ragnarsøn og Vidar Lund fra internasjonalt sekretariat orienterte om hovedpunkter fra utkastet til rapport fra teamet som har gjort fagfellevurdering (peer review) av SSB og fire andre nasjonale statistikkmyndigheter (Folkehelseinstituttet, Utlendingsdirektoratet, Fiskeridirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi). Ekspertteamet har vurdert om det norske statistikksystemet følger retningslinjene for europeisk statistikk. Teamet fant ingen brudd på disse retningslinjene. Rapporten inneholder 15 anbefalinger om ytterligere forbedringer.

SSB og de øvrige myndighetene har anledning til å korrigere eventuelle faktafeil og be om ytterligere avklaringer hvis det er nødvendig. Det er også mulig å gi tilsvar på anbefalinger som blir ansett som svært utfordrende å implementere. Den endelige rapporten vil bli publisert på nettsidene til Eurostat og SSB.

Når rapporten er publisert, skal SSB og de andre nasjonale statistikkmyndighetene definere forbedringstiltak som svarer til anbefalingene, og rapportere årlig til Eurostat om gjennomføring av tiltakene fram til utgangen av 2027.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av utkastet til rapport med anbefalinger fra peer review-teamet og hva som bør prioriteres i SSBs videre oppfølging.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Det er en meget positiv rapport for Norge, og teamet er inne på mange viktige temaer, blant annet kompetanse, utvikling og modernisering.
- Rapporten synliggjør at konstruksjonen rundt statistikkprogrammet er krevende med flere statistikkprodusenter og fragmentert finansiering. SSB har overordnet ansvar for gjennomføring og oppfølging av statistikkprogrammet og kvaliteten, men få virkemidler til å håndheve dette. Oppfølgingsmekanismene er svake. Enkelte anbefalinger som er rettet mot SSB angår også øvrige statistikkprodusenter og Utvalget for offisiell statistikk. Det gjelder for eksempel anbefaling 2 om klare prioriteringer og forpliktelser i framtidige statistikkprogrammer, og anbefaling 7 om å håndheve at retningslinjene for europeisk statistikk følges hos alle produsentene. Det er viktig at SSB leder samarbeidet på en positiv og utviklende måte. Å bygge gode

samarbeidsrelasjoner krever mye ledelse og bevissthet om hvordan man arbeider sammen.

- Anbefaling 4 antyder at produktiviteten på metodeområdet kan økes. SSB bør vurdere dette nærmere.
- SSB bør se på om anbefaling 12 om å vurdere sertifisering av statistikkvirksomheten bør formuleres annerledes.
- Ekspertteamet gir en balansert framstilling av forhold rundt GDPR og personvern. Det er viktig at SSB følger opp temaet. God håndtering på dette området bidrar til å bevare tilliten til SSB. Rådet merket seg at rapporten ikke sier mye om risikobildet, herunder cyberrisiko.
- Noen anbefalinger er generelt utformet, og SSB kan be om presiseringer. Det gjelder for eksempel anbefaling 14 om «deepen and widen the current relationships with users». SSB kan også vurdere formuleringer i kapittel 4, sett opp mot utsagnet om at det ikke er brudd på retningslinjene for europeisk statistikk.
- SSB bør kommentere at oppfølging av en del av anbefalingene avhenger av budsjettsituasjonen. Forbedringstiltakene som skal defineres når rapporten er endelig, må synliggjøre budsjettkonsekvenser.
- SSB har mange nye oppgaver, knyttet til statistikkloven og -programmet. Rådet ønsker en gjennomgang av utviklingen i ressursituasjonen over tid på neste rådsmøte.

SSB mener at rapporten treffer godt. Det er noen uklare punkter. SSB vil se nærmere på momentene fra rådet og vurdere hvilke temaer som skal tas opp med Peer reviewteamet. De endelige anbefalingene fra Peer reviewteamet vil være en meny for SSBs ledelse, Finansdepartementet og rådet. Den vil bli brukt kontinuerlig i forbedringsarbeidet og styringsdialogen. Statistikksystemet som ble etablert gjennom ny statistikklov har fungert i kort tid. SSB vil sørge for at rammeverket blir operasjonalisert. Det må sikres samsvar mellom ambisjoner og ressurser i statistikkprogrammet. Utvalget for offisiell statistikk har hatt en god start, og det er viktig å styrke fellesskapsfølelsen. Når det gjelder utviklingsarbeid, vil SSB konkretisere hva som skal gjøres når.

Oppsummering: Rådet ga SSB ros for en meget positiv rapport fra Peer reviewteamet. Rådet anbefalte at SSB ber om klargjøring av enkelte anbefalinger. Det er viktig å synliggjøre eventuelle budsjettkonsekvenser av forbedringstiltakene som skal defineres på bakgrunn av rapporten. Rådet ønsker en bred gjennomgang av utviklingen i ressursituasjonen i SSB over tid på møtet 9. mars.

Sak 2022/1/3

Dokument

Bruk av opplysningsplikt – år 2021

Sak2022-1-3_Notat_Bruk av opplysningsplikt 2021

På møtet 17. juni 2021 ble rådet orientert om vedtak om opplysningsplikt som SSB hadde fattet i første halvår 2021. Trine Westvold fra administrasjonsavdelingen orienterte om vedtakene fattet i andre halvår og om de nye prosedyrene som brukes når SSB vurderer å pålegge opplysningsplikt. Vurderinger knyttet til vedtak om opplysningsplikt offentliggjøres på [ssb.no](https://www.ssb.no). Det ble også informert om status i større saker som er til vurdering.

Roger Jensen fra avdeling for metodeutvikling og datainnsamling orienterte om utviklingen i oppgavebyrden for næringslivet. Den er beregnet til 65 årsverk i 2021, ned fra 69 i 2020. Det var innenfor resultatkravet fra Finansdepartementet om mindre enn 75 årsverk.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av SSBs praksis for bruk av opplysningsplikt i 2021.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- Vedtaket som gjelder opplysninger fra Norsk pasientregister (NPR) og Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) i Helsedirektoratet er en prinsipiell sak. Det dreier seg om særlige kategorier personopplysninger som skal sammenstilles for videreutvikling av statistikk over helse og omsorg. Det ser ut til at SSB får en vid fullmakt til å bruke og koble disse opplysningene for statistikkformål.
- Det kan være behov for en samlet kost-/nyttevurdering av innhenting og kobling av kvitteringsdata fra dagligvarekjedene og opplysninger om betalingstransaksjoner.
- Ny teknologi åpner for effektiv innhenting av store mengder data om foretak og personer. Dette kan redusere oppgavebyrden, samtidig som det både skaper utfordringer og gir nye muligheter for å ivareta godt personvern. Rådet mente det var viktig at disse hensynene veies mot hverandre. Direkte kommunikasjon med oppgavegiverne er viktig. Rådet spurte hvordan det foregår, og hvordan vedtak blir mottatt.
- Det er vanskelig å finne informasjonen om opplysningsplikt på ssb.no. SSB bør sørge for lettere tilgjengelig informasjon utad, og den bør ligge under personvernfanen. SSB bør vurdere hvordan man kan bidra til den offentlige debatten med mer åpen kommunikasjon.

SSB svarte at man har tett dialog og samarbeid med Helsedirektoratet om data fra NPR og KPR. Statistikkutviklingen vil skje innenfor SSBs ansvarsområde i statistikkprogrammet. Generelt vil SSB ha god dialog med de berørte før vedtak om opplysningsplikt fattes. SSB møter stor sett forståelse for vedtak (og de kan påklages). I den krevende koronasituasjonen har det vært uttrykt noe misnøye blant småbedrifter. SSB må også synliggjøre effekten på den samlede oppgavebyrden. Gevinstene med bruk av administrative kilder og samarbeid med andre myndigheter er i stor grad tatt ut allerede. Effekten av økt bruk av data fra private kilder er ikke kjent ennå.

I kost-/nyttevurderinger vil SSB beskrive mulige sammenstillinger av data så langt man vet, men det er ikke nødvendigvis uttømmende. SSB arbeider med en kommunikasjonsplan om kvitterings- og transaksjonsdata overfor oppgavegivere og andre interessenter. SSB vil arbeide videre med presentasjonen av slike temaer på ssb.no. Det skal være åpenhet om SSBs bruk av opplysningsplikt, samtidig som informasjonssikkerheten må ivaretas.

Oppsummering: Rådet oppfordret SSB til økt åpenhet og bedre tilgjengeliggjøring av informasjon om kost-/nyttevurderinger og bruk av opplysningsplikt. Rådet ønsker en prinsipiell diskusjon om datainnsamling, blant annet om hvordan teknologien kan utnyttes for å redusere oppgavebyrde og redusere personvernkonsekvensene, på et senere rådsmøte.

Sak 2022/1/4

Dokument

Internasjonalt statistikk samarbeid – noen utfordringer

Sak2022-1-4_Notat_Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt statistikk samarbeid er en integrert del av SSBs virke, og over tid har omfanget og forpliktelsene økt. Ikke minst gjelder dette det europeiske samarbeidet som Norge er tilsluttet gjennom EØS-avtalen. Dette samarbeidet reguleres av rettsakter på de fleste områder.

Richard Ragnarsøn fra internasjonalt sekretariat orienterte om utfordringer i det internasjonale statistikk samarbeidet og hvordan SSB arbeider med disse. De er blant annet knyttet til finansiering av nye statistikk-krav og Norges bidrag til det europeiske

statistikksamrådet. To administrative saker var viktige for EØS-samarbeidet i 2021: Videreføring av rabatten i EØS-kontingenten, siden ikke alle statistikk-krav er EØS-relevante, og Norges status som deltaker og ikke observatør i EU-møtene.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av hvordan SSB bør arbeide internasjonalt og hva som bør prioriteres. Han ba også om rådets synspunkter på hvordan SSB bør imøtekomme nye internasjonale krav og forpliktelser som kan være en utfordring med hensyn til ressurser.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- Rådet mente at det internasjonale statistikksamrådet er viktig, og at det er klare forpliktelser. Rådet anerkjente også at det er noen utfordringer.
- Rådet foreslo å vurdere tilpasninger i arbeidsfordeling og finansielle bidrag mellom EØS-EFTA-landene, samt prioritere utvalgte fysiske møter som innebærer reising/opphold i utlandet.
- Norge må gjøre seg synlig og relevant i EU-samarbeidet. SSB bør vurdere mulige koalisjoner med EU-land. Det kan være aktuelt å fremme (uoffisielt) Norges syn til EU-rådets arbeidsgruppe for statistikk, der viktige diskusjoner foregår.
- Foreløpig rapport fra fagfelleevalueringen (se sak 2022/1/2) tyder på at SSB har mye å bidra med i det europeiske statistikksamrådet, ikke minst på grunn av en ny, moderne statistikklov som legger til rette for høy etterlevelse av Code of Practice.
- Det er viktig at SSB synliggjør overfor Finansdepartementet hvordan EU-samarbeidet påvirker kostnadene i SSB over tid.

SSB informerte om at man mottar noe økonomisk tilskudd fra EU for å utvikle statistikk (men ikke til drift). Det varierer fra år til år og har på det meste vært rundt 10 millioner kroner. SSB poengterte at det internasjonale samarbeidet gir sammenliknbar statistikk med andre land. Deltakelse i dette kvalitets- og fagfellesskapet er verdifullt. Det er begrenset hva som kan gjøres med arbeids- og kostnadsfordelingen i EØS-samarbeidet. EU-samarbeidet er forpliktende, også deltakelse i møter.

Oppsummering: Rådet støttet SSBs strategi for det internasjonale statistikksamrådet.

Sak 2022/1/5

Dokument

Rådets årsrapport – disposisjon og budskap

Sak2022-1-5_Notat_Årsrapport 2021 – disposisjon og budskap

Rådets årsrapport til Finansdepartementet skal inneholde vurderinger av SSBs virksomhet, herunder hvordan virksomheten løser sitt samfunnsoppdrag. Årsrapporten for 2021 vil i hovedsak basere seg på sakene som rådet har behandlet gjennom året.

Marit Hoel fra sekretariatet presenterte forslag til disposisjon. Det legges opp til å ha et eget kapittel med rådets hovedbudskap. Utkast til årsrapport blir sendt ut for skriftlige kommentarer i god tid før behandling på møtet 9. mars.

Sekretariatet ba om rådets vurdering av forslag til disposisjon og hovedbudskap i årsrapport 2021. Det ble spurt om årsrapporten skal inneholde andre budskap enn det som ble foreslått.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Riktige og viktige elementer er trukket fram som hovedbudskap.
- Det bør skrives noe om forskningsvirksomheten, om endringene som har blitt gjort, SSBs uavhengige forskningsrolle og mål om økt synergi med statistikkvirksomheten. Rådet vil gi mer oppmerksomhet til forskningsvirksomheten i 2022.

- SSBs forhold til mediene og offentligheten bør også kommenteres.

Oppsummering: Rådet støttet forslaget til disposisjon og hovedbudskap i årsrapporten, med noen justeringer og tilføyelser. Rådet vil gi skriftlige kommentarer på utkast til rapport og konsentrere seg om hovedbudskap i marsmøtet. Etter behandlingen av årsrapporten vil rådet gjøre en egevaluering av sitt arbeid i 2021.

Saker til orientering:

Sak 2022/1/6

Kvalitetsarbeid i 2022

Dokument

Sak2022-1-6_Notat_Kvalitetsarbeid i 2022

Dokument

Sak2022-1-6_Vedlegg_Kvalitetsarbeid i 2022

SSB skal utarbeide en årlig offentlig rapport til Finansdepartementet om kvaliteten på offisiell statistikk. Fristen for kvalitetsrapporten er satt til 1. juni 2022. Xeni Dimakos i avdeling for metodeutvikling og datoinnsamling orienterte om status for arbeidet med å implementere kvalitetssystemet og tidsplan for arbeidet i 2022. Utkast til rapport blir lagt fram for rådet på møtet 28. april. Endelig utkast blir sendt på skriftlig konsultasjon i mai.

Rådet hadde følgende kommentarer:

- Det er viktig å koble det nasjonale kvalitetsarbeidet med anbefalingene fra Peer review.
- Rådet skal gi sine anbefalinger til SSB. Det kan tilsi at rådet kommer inn i prosessen før rapportutkastet går til Utvalget for offisiell statistikk.

SSB svarte at man kan legge fram foreløpige vurderinger på møtet 9. mars. Det vil ikke foreligge et fullverdig tekstutkast så tidlig.

Oppsummering: Rådet vil behandle et foreløpig dokument 9. mars og drøfte viktige problemstillinger i kvalitetsrapporten.

Sak 2022/1/7

Tildelingsbrev for 2022

Dokument

Sak2022-1-7_Notat_Tildelingsbrev for 2022

Dokument

Sak2022-1-7_Vedlegg_Statsbudsjettet 2022 – Tildelingsbrev for Statistisk sentralbyrå

Bjørnar Gundersen orienterte om tildelingsbrevet for 2022. Det er få endringer i forhold til det foreløpige tildelingsbrevet. Fellesføringer for alle statlige virksomheter har kommet inn. I 2022 omhandler disse redusert bruk av konsulenter og bruk av lærlinger SSB har allerede hatt stor nedgang i konsulentbruk, og man bruker ikke PR-byråer. SSB bruker lærlinger mest på IT-drift og administrative oppgaver.

Rådet hadde følgende kommentarer:

- Rådet spurte om det er problematisk å få tak i riktig kompetanse på IT- og utviklingssiden.
- Det er viktig å sikre kompetansen i virksomheten. Det kan være hensiktsmessig å bruke konsulenter noe på informasjonssikkerhet og personvernområdet.

SSB svarte at man bruker egne ansatte så langt som mulig på IT-utvikling, men at det er noe konsulentbruk i tillegg. Det er fortsatt krevende å ansette på IT-siden. SSB har tatt ned konsulentbruken på administrative saker.

Aktuelle saker – orientering fra administrerende direktør:

SSBs håndtering av pandemien

SSB hadde planlagt å åpne mer på kontoret, men nye restriksjoner medførte at de fleste måtte tilbake til hjemmekontorene. Siden 80-90 prosent av medarbeiderne velger å arbeide hjemmefra, får de få som ønsker det arbeide på kontoret. Finansdepartementet har bedt om konsekvensvurderinger av en tenkt situasjon med 20 prosent fravær. SSBs vurdering er at man vil klare å opprettholde normal drift i en kort periode (tre måneder), men ikke over lang tid. Ved krav om hjemmekontor gis medarbeiderne adgang til en halv time aktiv pause hver dag.

Status virksomhetsoverdragelsen – NIFU

Overføringen av statistikk og medarbeidere fra NIFU er nå gjennomført. SSB har overtatt all FoU-statistikk. Det er viktig for SSB å beholde kompetansen fra NIFU. Det vil være synergier og potensial for kvalitetsforbedringer og effektiviseringsgevinster på tvers av FoU-statistikken (næringslivet, UH-sektoren og helseforetakene). Medarbeiderne er plassert i avdeling for nærings- og miljøstatistikk, og det legges opp til samarbeid med forskningsavdelingen.

Brev fra SSB til Finansdepartementet om utviklingen på Kongsvinger-kontoret

SSB har sendt et brev til Finansdepartementet om viktigheten av å sikre gode kompetansemiljøer både på Kongsvinger og i Oslo i framtida. SSBs rolle er å levere god statistikk og forskning. SSB ønsker ikke å låse prosentfordelingen mellom Kongsvinger og Oslo, da det kan gi utilsiktede effekter. Brevet er sendt som en forberedelse til budsjettprosessen for 2023. SSB foreslår at departementet tildeler mer ressurser til satsing på mikrodata, datadeling, informasjonssikkerhet og oppfølging av bærekraftsmålene. Disse oppgavene vil ha hovedsete på Kongsvinger.

Oslo, 20. januar 2022

Birger Vikøren
rådets leder (sign.)

Claire Armstrong
(sign.)

Grete Brochmann
(sign.)

Jørgen Elmeskov
(sign.)

Astrid Undheim
(sign.)

Marta Ebbing
(sign.)

Helge Veum
(sign.)